

Aan
de gemeenteraad

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT

Datum 11 december 2012
Ons kenmerk MO/911045
Begrotingsprogramma Jeugd
Betreft Conceptvisie Jeugdigen en Gezinnen Versterken

Samenvatting

Op 15 mei 2012 heeft u de bestuursopdracht Transformatie jeugdzorg Zuid-Holland Zuid ter informatie ontvangen en de uitgangspunten van het strategisch visiedocument van de G32 op de transitie van de jeugdzorg vastgesteld. Deze bestuursopdracht is het gevolg van de voorgenomen decentralisatie van de zorg voor jeugdigen in 2015, zoals deze onlangs opnieuw is aangekondigd in het Regeerakkoord "Bruggen bouwen". De 19 gemeenten bereiden zich gezamenlijk voor op de komst van onze nieuwe taken op het gebied van zorg voor jeugdigen. De bestuursopdracht moet leiden tot een gezamenlijke visie, ontwerp en transformatieplan voor de 19 gemeenten in ZHZ. Met dit raadsvoorstel bieden wij u ter vaststelling de concept-visie "Jeugdigen en Gezinnen Versterken" in het kader van de transitie en transformatie van de zorg voor jeugdigen¹ in Zuid-Holland Zuid (ZHZ) aan.

Samengevat is de visie op hoofdlijnen:

We willen dat jeugdigen kansen krijgen zich te ontwikkelen naar vermogen mee te doen in de samenleving.

Wat willen we daarvoor doen?

Kracht

- Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor het opvoeden van hun kinderen.
- Het moet voor ouders gewoon worden om als dat nodig is hulp te vragen in hun sociale netwerk.

Integraliteit

- Als hulp uit het sociale netwerk niet toereikend is, wordt professionele ondersteuning in de leefomgeving van het kind geboden.
- Gezinnen met complexe vragen krijgen volgens het principe 'één gezin, één plan en het liefst één begeleider ondersteuning'; we willen hierbij geen breuk tussen 18- en 18+.
- Wanneer de veiligheid van het kind in het geding komt of is, wordt er op tijd en passend ingegrepen.

Maatwerk

- Bij de ondersteuning wordt rekening gehouden met de specifieke situatie van de jeugdige en het gezin.
- Ondersteuning wordt zo kort als mogelijk, maar zo zwaar als nodig geboden.
- Specialistische zorg wordt bij voorkeur in de leefomgeving geboden.

¹ Uit verschillende gesprekken met instellingen die zorg voor jeugdigen en gezinnen bieden, is gebleken dat jeugdzorg negatieve beelden oproept. Ook is gebleken dat diverse organisaties, zoals onder andere de jeugd-GGZ en jeugd-LVG, zichzelf niet in de term herkennen. Om recht te doen aan het gehele spectrum van zorg voor jeugdigen en gezinnen, spreken we voortaan over zorg voor jeugdigen in plaats van jeugdzorg.

Datum 11 december 2012
Ons kenmerk MO/911045

Achtergrond

Op 15 mei 2012 heeft u de bestuursopdracht Transformatie jeugdzorg Zuid-Holland Zuid ter informatie ontvangen en de uitgangspunten van het strategisch visiedocument van de G32 op de transitie van de jeugdzorg vastgesteld. Deze bestuursopdracht is het gevolg van de voorgenomen decentralisatie van de zorg voor jeugdigen in 2015, zoals deze onlangs opnieuw is aangekondigd in het Regeerakkoord "Bruggen bouwen". De 19 gemeenten in ZHZ continueren daarom de gezamenlijke voorbereidingen op de komst van onze nieuwe taken op het gebied van zorg voor jeugdigen.

De bestuursopdracht die wij u hebben aangeboden ter informatie, moet leiden tot een gezamenlijke visie, ontwerp en transformatieplan voor de 19 gemeenten in ZHZ. Gemeenten worden verplicht jeugdbescherming en jeugdreclassering bovenlokaal te organiseren. Daarnaast worden zij geadviseerd specialistische zorg voor jeugdigen bovenlokaal te organiseren. De gezamenlijke visie, het ontwerp en transformatieplan vormen de basis waarop de 19 gemeenten elk lokaal besluiten welke taken zij lokaal willen uitvoeren en welke bovenlokaal. Vervolgens zullen gemeenten lokaal en bovenlokaal de uitvoering van de zorg voor jeugdigen moeten gaan voorbereiden, zodat zij hun nieuwe verantwoordelijkheid in 2015 kunnen nemen.

Pas op basis van het transformatieplan kan worden bepaald op welk schaalniveau en met welke gemeenten/partners bovenlokale taken uitgevoerd kunnen worden. Voordat wij aan het beantwoorden van deze vraag toekomen, zullen de 19 gemeenten op basis van de visie eerst gezamenlijk een ontwerp van inhoud en vorm van de zorg voor jeugdigen moeten maken. Bij het maken van keuzes over het schaalniveau voor de uitvoering van taken, is vervolgens het uitgangspunt dat wat lokaal kan, lokaal gebeurt en daar waar de uitvoering van taken het lokale vermogen overstijgt, bovenlokale samenwerking gezocht wordt. Daarbij wordt in ZHZ-verband "meerschallig" gedacht. Lokaal kunnen gemeenten zorgen voor aansluiting met onder andere hun huidige Wmo-taken op het gebied van opvoeden en opgroeiondersteuning (zoals informatie, advies, signalering en lichte pedagogische hulp). Er zullen bovenlokale taken zijn die mogelijk op het niveau van de Drechtsteden uitgevoerd kunnen worden. Zo suggereert het Regeerakkoord één budget en één verantwoordelijke van overheidszijde om het uitgangspunt van één gezin, één plan, één regisseur te realiseren bij de participatiewet, de algemene wet bijzondere ziektekosten, de wet maatschappelijke ondersteuning en de jeugdhulpverlening. De Drechtsteden bereiden zich al gezamenlijk voor op een aantal van deze decentralisaties. Een samenhangend programma is in voorbereiding. Voor de specialistische zorg voor jeugdigen, de jeugdbescherming en jeugdreclassering moet wellicht aan samenwerking van de 19 gemeenten in ZHZ of een nog grotere schaal worden gedacht.

1. Wat is de aanleiding?

Zoals hiervoor is aangegeven, worden gemeenten verplicht, respectievelijk geadviseerd, een deel van de zorg voor jeugdigen bovenlokaal te organiseren. We zijn van mening dat we voor een goede bovenlokale samenwerking, allereerst een gezamenlijke visie nodig hebben. Deze visie moet enerzijds het vertrekpunt vormen voor het maken van gezamenlijke afspraken over het ontwerp van de zorg voor jeugdigen en over de gewenste samenwerking. Anderzijds dient de visie nadrukkelijk ruimte te bieden voor lokale invulling van de uitvoering van de zorg voor jeugdigen.

Datum 11 december 2012

Ons kenmerk MO/911045

Wij zijn van mening dat we op basis van de concept-visie die wij u hierbij aanbieden, in staat zijn de zorg voor jeugdigen beter en efficiënter te organiseren. In tegenstelling tot het huidige stelsel, denken we op basis van de concept-visie eerder ondersteuning en zorg op maat te kunnen bieden en een betere samenwerking rond jeugdigen en gezinnen te realiseren. Mits we daarvoor natuurlijk in de nieuwe Jeugdwet voldoende beleidsvrijheid krijgen van het rijk.

2. Wat willen we bereiken?

In de bestuursopdracht is aangegeven dat er een gezamenlijke visie op de transformatie van de zorg voor jeugdigen moet worden geformuleerd, die voldoet aan de volgende eisen:

1. de visie gaat uit van het strategisch visiedocument van de G32 op de transitie van de jeugdzorg en daarmee van de volgende uitgangspunten: opvoeden versterken; ondersteuning van professionals; ondersteuning in de directe leefomgeving en samenhangend aanbod;
2. de visie komt tot stand met behulp van inbreng van de 19 gemeenten, maatschappelijke partners (uit de jeugdzorg en aanpalende beleidsterreinen), provincie, zorgkantoor/zorgverzekeraars en vertegenwoordigers van de doelgroep (jeugdigen en gezinnen);
3. de visie is "meerschallig" (buurt/wijk, gemeente, subregio, regio, bovenregionaal) te operationaliseren;
4. de visie maakt duidelijk welke samenhang er bestaat met aanpalende beleidsterreinen: decentralisatie Awbz-begeleiding; participatiewet (wanneer deze door het kabinet wordt doorgezet), Wmo-kanteling, Passend onderwijs en doorontwikkeling Veiligheidshuis. Ook sluit de visie naadloos aan op de visie op de Awbz-begeleiding.

3 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bijgaand treft u aan de concept-visie op de transformatie van de zorg voor jeugdigen in Zuid-Holland Zuid. Deze concept-visie is voorbereid door de stuurgroep Transitie en transformatie zorg voor jeugdigen ZHZ. In deze stuurgroep zijn twee wethouders uit elke subregio in ZHZ vertegenwoordigd, om de verbinding met de subregionale situaties te waarborgen.

Bij de totstandkoming van de concept-visie is als volgt voldaan aan de in de bestuursopdracht geformuleerde eisen:

1. Over de vier centrale thema's uit de G32-visie zijn samen met onze maatschappelijke partners op het gebied van zorg voor jeugdigen (provinciale jeugdzorg, jeugd-GGZ en jeugd-LVG), kennisateliers georganiseerd om tot aanscherping van de visie te komen. Er zijn kennisateliers georganiseerd over de volgende thema's: eigen kracht; generalist versus specialist; stroomopwaarts; en zorg nabij organiseren. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de nieuwsbrief Transitie & transformatie zorg voor jeugdigen ZHZ die u in augustus 2012 heeft ontvangen. Met behulp van de opbrengst van deze kennisateliers hebben we de G32-visie aangescherpt.
2. Aan de kennisateliers hebben cliënten en hun ouders, professionals, bestuurders van instellingen, provincie en gemeenten deelgenomen. Naast een scherper inzicht hebben de kennisateliers ook bijgedragen aan een gedeeld beeld over de benodigde transformatie van de zorg voor jeugdigen. De aangescherpte visie is vervolgens getoetst in gesprekken met cliënten en ouders, professionals, bestuurders van instellingen en gemeenten. Daarnaast is

Datum 11 december 2012

Ons kenmerk MO/911045

contact gelegd met een zorgkantoor/zorgverzekeraar en is de visie op hoofdlijnen gedeeld.

3. De visie doet uitspraken over zowel taken die lokaal als bovenlokaal kunnen worden uitgevoerd; van ondersteuning die dichtbij het gezin geleverd kan worden tot ingrijpen wanneer de veiligheid van kinderen in het geding komt. Doordat de visie op hoofdlijnen is geformuleerd, biedt deze ruimte voor lokale en/of subregionale aanvulling. De aangescherpte visie is door gemeenten lokaal en in Drechtsteden verband getoetst aan lokale en subregionale behoeften.
4. Daarnaast is de aangescherpte visie in de Drechtsteden afgestemd op de andere decentralisaties (Awbz-begeleiding en participatiewet). Er is een samenhangend programma in voorbereiding. Hiervoor wordt momenteel een onderzoek uitgevoerd naar de samenloop van effecten van de decentralisaties op cliëntniveau.

Tijdens alle gevoerde gesprekken bleek dat de visie wordt gedeeld door vertegenwoordigers van alle betrokken partijen (van cliënten tot ouders, professionals, bestuurders van instellingen en gemeenten). De opmerkingen die zijn gemaakt in de gesprekken zijn zo goed mogelijk verwerkt in de concept-visie die wij u met dit raadsvoorstel aanbieden.

De Wmo adviesraad Dordrecht heeft op 17 oktober 2012 advies uitgebracht naar aanleiding van de concept-visie (zie de bijlage). De Wmo adviesraad kan zich vinden in de concept-visie. De Wmo adviesraad vraagt aandacht voor veiligheid, uithuisplaatsing en samenhang. Deze aspecten zijn opgenomen in de visie. Zij worden in de ontwerpfase nader uitgewerkt.

Lokaal bereiden we ons op de transitie van de jeugdzorg voor door het uitwerken van de jeugdagenda 2011-2014 "Opgroeien en opvoeden in Dordrecht". U ontvangt binnenkort een raadsinformatiebrief over de uitwerking van deze jeugdagenda.

De visie op hoofdlijnen

Samengevat is de visie op hoofdlijnen:

We willen dat jeugdigen kansen krijgen zich te ontwikkelen naar vermogen mee te doen in de samenleving.

Wat willen we daarvoor doen?

Kracht

- Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor het opvoeden van hun kinderen.
- Het moet voor ouders gewoon worden om als dat nodig is hulp te vragen in hun sociale netwerk.

Integraliteit

- Als hulp uit het sociale netwerk niet toereikend is, wordt professionele ondersteuning in de leefomgeving van het kind geboden.
- Gezinnen met complexe vragen krijgen volgens het principe 'één gezin, één plan en het liefst één begeleider ondersteuning'; we willen hierbij geen breuk tussen 18- en 18+.
- Wanneer de veiligheid van het kind in het geding komt of is, wordt er op tijd en passend ingegrepen.

Maatwerk

- Bij de ondersteuning wordt rekening gehouden met de specifieke situatie van de jeugdige en het gezin.
- Ondersteuning wordt zo kort als mogelijk, maar zo zwaar als nodig geboden.
- Specialistische zorg wordt bij voorkeur in de leefomgeving geboden.

Datum 11 december 2012

Ons kenmerk MO/911045

a. Inspraak en communicatie

Zoals hierboven beschreven zijn cliënten en hun ouders, professionals, bestuurders van instellingen en gemeenten intensief betrokken bij de aanscherping van de concept-visie en wordt deze door hen gedragen.

b. Vervolgtraject besluitvorming

Deze visie wordt in de vervolgfase vertaald naar een ontwerp en transformatieplan. U ontvangt naar verwachting in het laatste kwartaal van 2013 het ontwerp en transformatieplan ter vaststelling.

c. Inclusiefbeleid

Ondersteuning van jeugdigen met een licht verstandelijke beperking of psychische problemen maakt onderdeel uit van de zorg voor jeugdigen die naar gemeenten worden gedecentraliseerd. Jeugdzorg is voor ons geen doel op zich, maar draagt er aan bij dat jeugdigen naar vermogen kunnen participeren in de maatschappij. Zo willen wij onder andere dat ondersteuning zoveel mogelijk in de leefomgeving van jeugdigen en gezinnen wordt geboden en dat ondersteuning uit de domeinen als onderwijs, werk, schuldsanering, wonen en veiligheid in samenhang met de ondersteuning voor jeugdigen en het gezin wordt georganiseerd.

4. Wat mag het kosten?

N.v.t.

5. Fatale beslisdatum

N.v.t.

6. Bij dit raadsvoorstel horen de volgende bijlagen:

ontwerp besluit

Bijlage 1: concept-visie "Jeugdigen en Gezinnen Versterken"

Bijlage 2: advies WMO adviesraad

Bijlage 3: reactiebrief advies WMO adviesraad

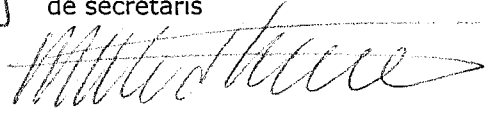
7. Voorstel

Bijgaand ontvangt u de concept-visie ter vaststelling. Graag wijzen wij u er op dat voor een goede bovenlokale samenwerking, het van belang is dat deze concept-visie ongewijzigd door de 19 gemeenten in ZHZ wordt vastgesteld. Gezien het doorlopen proces gaan we er van uit dat dit mogelijk is. De concept-visie biedt ruimte voor subregionale en/of lokale aanvulling. Wij verzoeken u eventuele subregionale en/of lokale aanvulling niet strijdig te laten zijn met bijgaande concept-visie.

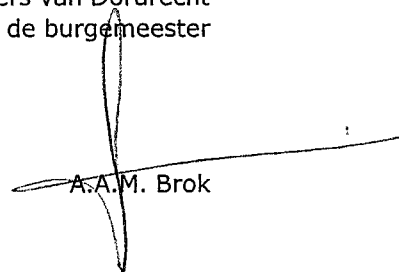
Wij stellen u voor de concept-visie "Jeugdigen en Gezinnen Versterken" vast te stellen als basis voor het in het vervolgproces van de bestuursopdracht te ontwikkelen ontwerp en transformatieplan voor de 19 gemeenten in Zuid-Holland Zuid.

Het college van Burgemeester en Wethouders van Dordrecht
de secretaris

de burgemeester

M.M. van der Kraan

A.A.M. Brok